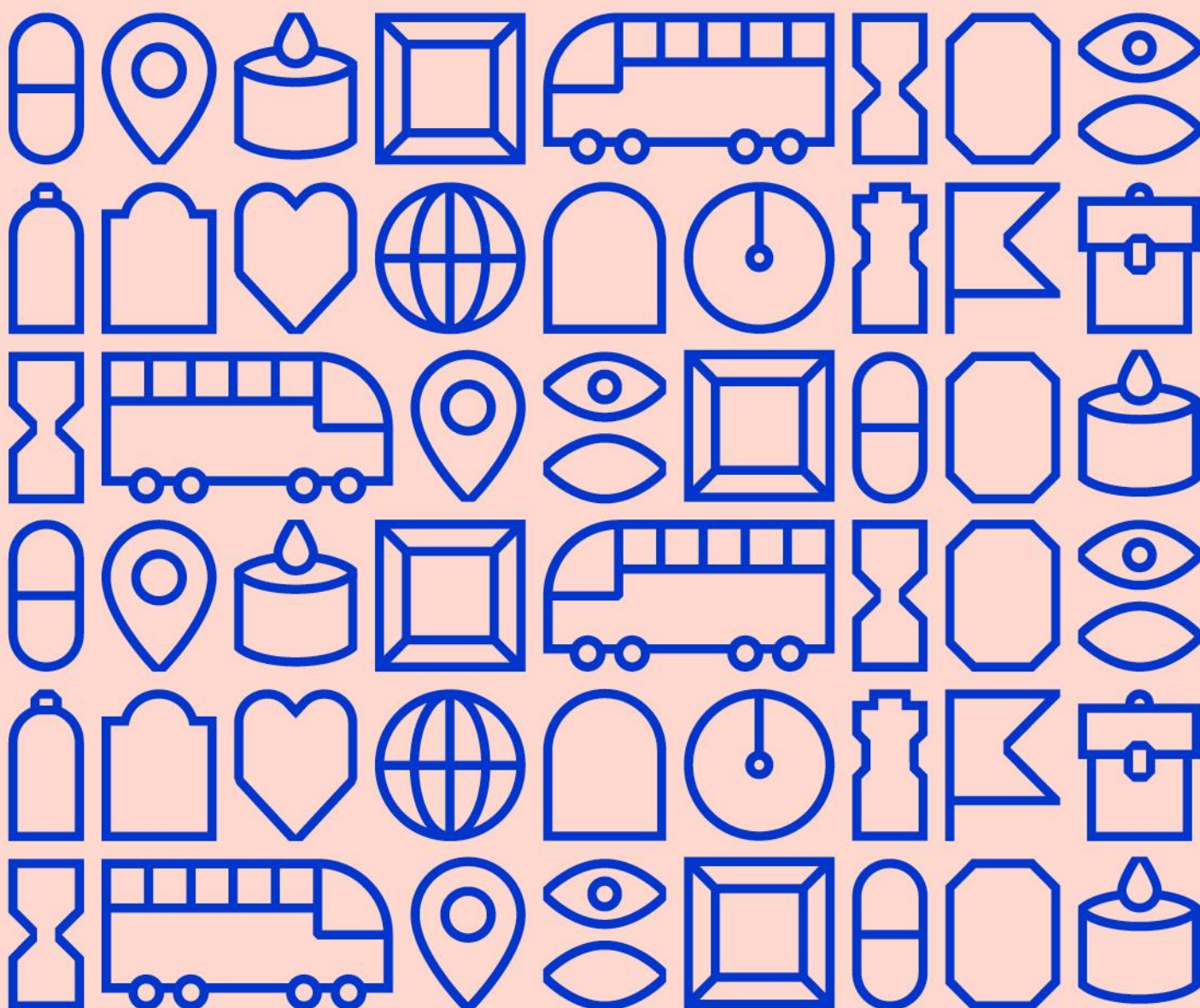

EGRI VÁR

16–17. SZÁZAD

Egri vár

16–17. század

„Jöjj el, lásd meg, éld át!”

Tartalom

1. Bevezető.....	2
2. Előkészítő óravázlat.....	4
3. Helyszíni feladatok	9
a. Nyomkeresés	9
b. Képes krónika	11
c. Helyszíni kvíz / Tudáspróba	12
d. Drámapedagógia.....	14
4. Tanórai utófeldolgozás.....	16
5. Forrásjegyzék.....	17
6. Melléklet.....	18
Helyszíni feladatok	19
Nyomkeresés	19
Képes krónika	21
Helyszíni kvíz / Tudáspróba.....	25
Drámapedagógia	27
Tanórai utófeldolgozás.....	36

1. Bevezető

Mit kell tudni a programról?

A Nemzeti Emlékezetpedagógiai Program (NEP) azért jött létre, hogy lehetőséget nyújtson a köznevelésben tanuló diákok számára Magyarország nemzeti és történelmi emlékhelyeinek megismerésére. Az egyes emlékhelyekre kidolgozott programok során a részt vevő osztályok előbb tanórai keretek között felkészülnek az adott emlékhely történetéből, majd egynapos látogatást tesznek az emlékhelyre. A látogatás során – a program részeként kidolgozott – helyben elvégezhető feladatok megoldásával (pl. nyomkeresés, képes krónika stb.), élményt adó módon ismerik meg az adott emlékhely jelentőségét. A kirándulás után ismét tanórai keretek között tudják bemutatni az elkészített projektfeladataikat, illetve az emlékhely témájában készített, érettségi típusú feladatok megoldásával megszerzett tudásuk is ellenőrizhető. Az egyes emlékhelyekhez készített programcsomagok jól illeszkednek az iskolai tantervi követelményekhez, így kiválóan alkalmasak a törzsanyag kiegészítésére, elmélyítésére, mélység-elvű témafeldolgozásra.

A program részei, lebonyolítása

1. **Előzetes felkészülés (1-2 tanóra):** A NEP oldaláról letölthetők az előzetes felkészülés anyagai: a felkészítő óra óraterve, valamint a hozzá mellékelte ppt. Ezt a történelemtanár kollégák maguk tudják megtartani tanórai keretek között. Miután feldolgozták a szakmai-tartalmi kérdéseket, érdemes a helyszínen elvégzendő feladatokat is átbeszélni, valamint megalakítani a leendő csoportokat.
2. **Látogatás az emlékhelyen (1 napos kirándulás):** Amennyiben egy múzeum vagy más intézmény működteti az emlékhelyet, úgy a látogatás előtt szükséges egyeztetni az intézménnyel. A programban részt vevő helyszínek már ismerik a NEP-et, így szükség esetén tudnak segíteni. A megérkezés után **az első feladat a „nyomkeresés”,** melynek során a diákok csoportosan, a program részeként megadott térképvázlat és a hozzá tartozó feladványok segítségével kutatják végig az emlékhelyet. **Második feladatként** célszerű a **„képes krónikát”** elkészíteni (párhuzamosan a nyomkereséssel) – ennek során a csoportokba szerveződött diákok az emlékhely előre megadott legfontosabb, legszebb részeit felkeresik, és egy-egy kis videóban némi magyarázattal megörökítik. Később ezt egységes videóvá szerkesztik, melyet majd a látogatást követő tanórán tudnak bemutatni. Ezek után következhet a **„tudáspróba”,** mely egy klasszikus tesztos kvíz. Ennek megoldása jól összegzi, illetve ismétli át az emlékhellyel kapcsolatos fontos tudnivalókat. Az igazán lelkes csoportok negyedik részként **drámapedagógiai feladatot** is megoldhatnak, mely szintén azt a célt szolgálja, hogy minél inkább átélhető legyen az emlékhely története – a feladatot akár már a felkészítő órán ki lehet osztani, hogy minél jobban föl tudjanak rá készülni a csoportok. A program keretében megadott feladatok mellett természetesen igénybe lehet venni az adott emlékhely tárlatvezetését vagy múzeumpedagógiai foglalkozását, ugyanakkor mindez adott esetben már meghaladhatja az optimális 3-4 órás időkeretet.
3. **Utólagos feldolgozás (1-2 tanóra):** A látogatást követő történelemóra(ko)n az egyes csapatok be tudják mutatni a helyszínen fölvevett videóikból összevágott „képes krónikákat”, melyeket a tanárkollégák és az osztály többi tagja is értékelhet. Ezek után pedig immár tantermi keretek között lehet megoldani az emlékhellyel kapcsolatos ismereteket és kompetenciákat elváró érettségi típusú feladatokat, mintegy a program zárásaként.

Néhány információ az egri vár programcsomagjáról

- Az egri várhoz kapcsolódó feladatok az egri várban végezhetőek el. Érdeemes tájékozódni a vár honlapján (<https://www.egrivar.hu/>), hogyan és milyen módon lehet a kiállításokat megtekinteni.
- Javasoljuk, hogy mindenképpen tekintsék meg az egri várban az *Eger, 1552* című filmet, mielőtt a vár felfedezését elkezdenék.
- A vár nagyon sokszínű múzeumpedagógiai programcsomaggal rendelkezik, de ami leginkább kapcsolódik a témához: Eger 1552-es ostroma.
- A megadott programcsomag a **10. évfolyam során ajánlott.**
- Eger számos érdekességgel, látnivalóval rendelkezik. A várhoz közel található Gárdonyi Géza háza, ahol Emlékház kialakítására került sor, így mindenképpen érdemes időt szánni rá.

2. Előkészítő óravázlat

Ajánlott korosztály és tananyag: 10. évfolyam. A török hódoltság kora Magyarországon – Az ország három részre szakadása

Ajánlott időtartam: előkészítés: 1–2 tanóra; feladatok a helyszínen: 3–5 óra; lezárás: 1 tanóra

Munkamódszer és segédanyag: tanári előadás ppt-prezentációval; tanári ismétlő kérdések; helyszíni csoportos és egyéni feladatok; egyéni ellenőrző feladatok

Fontos! Javasoljuk, hogy az egri várban tekintsék meg az *Eger, 1552* című filmet! A várban ajánlott foglalkozás: Eger 1552-es ostroma

Előkészítő óra

Tananyagvázlat	Tanári kérdések	Prezentáció
Az egri vár, ahol a hősök diadalt arattak a török felett 1552-ben <ul style="list-style-type: none"> a vár részei a vár fontossága a vár kultusza	Hol található Eger? Melyik vármegye központja ma?	1. dia: Az egri vár ma
Egyházi központ <ul style="list-style-type: none"> Szent István 1001–1009 között egyházi központot alapított Egerben. Apostoli királyként lehetősége volt egyházszerző tevékenységre. A hagyomány azt tartja, hogy az építkezést a király egy közeli dombról figyelte. Ezt az egriek a mai napig „Királyszékének” nevezik.	Mikor uralkodott I. Szent István? Hogyan került trónra? Milyen, a kereszténység megerősödését szolgáló törvényei voltak? Hol alapított püspöki és érseki központokat?	2. dia: A székesegyház falmaradványai Szent István szobrával
Vár és székesegyház <ul style="list-style-type: none"> 1248-ban IV. Béla engedélyével Lampert egri püspök kezdte el a kővár építését. Több egri püspök nyugszik itt, de itt temették el Imre királyunkat is. A vár egyetlen megmaradt középkori épülete a Gótikus palota, amely az 1552-es ostrom során súlyosan megsérült.	Ki a püspök? Mikor uralkodott IV. Béla? Milyen esemény készítette arra, hogy engedélyezze Magyarországon a kővárak építését?	3. dia: Gótikus palota

Tananyagvázlat	Tanári kérdések	Prezentáció
<p>A vár története 1552-ig</p> <ul style="list-style-type: none"> • A vár egészét be lehetett lőni az Almagyar domb tetejéről. • Bebek Ferenc megépítette a tornyot és a bástyát. • 1542-ben Perényi Péter kettéosztotta a várat széles árokkal és vastag földtöltéses fallal. • Közötte a Setét kapun közlekedtek. • Dobó István 1548-ban lett a vár kapitánya, miután a vár királyi fennhatóság alá került. • Dobó István a szolnoki palánkvárat is felépíttette.	<p>Kérdések a videóhoz:</p> <p>Mi jelentett nagy fenyegetést a 16. században?</p> <p>Melyik gyengeségét ismerte fel a várnak Bebek Ferenc, és mit tett a probléma megoldása érdekében?</p> <p>Milyen változtatásokat eszközölt Perényi Péter a várban?</p> <p>Mikor lett Dobó István a vár kapitánya?</p> <p>Miket épített a várban Dobó?</p> <p>Miért lett volna fontos Szolnok megvédése?</p>	<p>4. dia: https://www.youtube.com/watch?v=UibM6IYPnqc</p>
<p>Dobó István, a kereszténység Herkulese</p> <ul style="list-style-type: none"> • A ruszakai Dobó család sarja. • 1548-ban lett Eger kapitánya. • Előtte fő- és jószágvesztésre ítélték, de ezt egy évre felfüggesztették. • 1548 után korszerűsíti a várat. • Számos esetben támogatásért fordul az uralkodóhoz, a főurakhoz, de összességében süket fülekre talál. • A török támadással tisztában volt, mert kémei révén időben információkhoz jutott. • 1552-ben hősiességében védte meg a várat. • Dobó bárói rangot kapott. • Az ostrom után egy évvel Mekksey Istvánnal együtt lemondott, mert nem kapott segítséget a vár újjáépítéséhez. • Végül 1572-ben halt meg, de egész életét végigkísérte az előző ügy. • Fogságban is volt. • Az egeri várban található Dobó sírjának vörösmárvány köve.	<p>Ki volt Herkules?</p> <p>Ki uralkodott Magyarországon az 1552-es török ostrom alatt?</p> <p>Ki volt a török szultán?</p> <p>Miért kaphatta Dobó a kereszténység Herkulese megnevezést?</p>	<p>5. dia: Dobó István</p> <p>6. dia: Dobó István márvány sírfedlapja</p>

Tananyagvázlat	Tanári kérdések	Prezentáció
<p>Az 1552-es ostrom</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1552-ben a török több irányból indított hadjáratot Magyarország ellen. • A török elővéd Ali budai pasa, majd Ahmed nagyvezír, végül az utóvéd Szokoli Mohamed vezetésével érkezett meg. • Dobó tisztában volt a vár erősségeivel, gyengeségeivel, így szervezték meg a védelmet. • 1552. szeptember 14-én kiépült a török ostromgyűrű. • 1552. szeptember 17-én kezdetét vette a két hétig tartó ágyúzás. • A török 16 ostromlöveggel és 100 kisebb ágyúval rendelkezett. • Az ágyúzás súlyos károkat okozott. Amit nappal leromboltak, éjszaka kellett újjáépíteni. • Nagyon nagy szerepe volt a várban a mesterembereknek is. • Az ágyúzás mellett a török a gyújtólövedékeket is használta: tüzes nyilak és labdák. A várban erre felkészültek, hiszen nedves állatbőrrel fojtották el a tüzet, illetve a gyúlékony tetőket is lebontották. • Az első gyalogsági rohamra szeptember 29-én került sor. A támadás iránya: a palota, az Ó-kapu és a Bolyki-bástya. • Az Ó-kaput már majdnem elfoglalta a török, amikor Dobó leromboltatta az építményt. • Az első roham sikertelen volt. • A török lélektani hadviselést is folytatott. Ígéretekkkel próbálta rávenni a védőket a megadásra. Hegedűs István hadnagy nem bízott a vár kitarításában, illetve zsoldemelését	<p>Mely várakat foglalta el a török, mielőtt Eger ostroma elkezdődött?</p> <p>Miért volt fontos Eger vára?</p> <p>Milyen típusú bástyákat ismersz? Milyen előnyeik vannak?</p> <p>Mit jelentenek az alábbi fogalmak: szultán, janicsár, szpáhi, pasa, akin-dzsi, topcsi</p> <p>Milyen különbséget fedezel fel a török és magyar katonák között?</p> <p>Milyen következtetéseket tudsz levonni a várvédők elosztási rendjéből?</p> <p>Nézzétek meg a rövid videót az ostrommal kapcsolatban! Kérdések a videóval összefüggésben:</p> <p>Mely célpontokat jelölte ki a török?</p> <p>Hány napig ágyúzta a török a falakat?</p> <p>Hogyan próbáltak a várba jutni a törökök?</p> <p>Miért volt fontos a várvédők emberi magatartása?</p>	<p>7. dia: Bástyatípusok</p> <p>8. dia: Végvári vi-tézek a 16. században</p> <p>9. dia: Janicsár és szpáhi</p> <p>10. dia: Az egri vár 1552-es alaprajza</p> <p>11. dia: A várvédők elosztási rendje</p> <p>12. dia: https://www.youtube.com/watch?v=Mc3qSHSyM4U</p> <p>13. dia: A török támadás célpontjai</p>

Tananyagvázlat	Tanári kérdések	Prezentáció
<p>követelt katonáinak, s mivel ezt Dobó nem teljesítette, a töröknek át akarta adni a várat. Jutulma kötél általi halál lett. Bár sokan a történeszek közül ezt a történetet csak Gárdonyi kitalációjának tartják.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Október 4-én a lőporkészlet felrobbant, ami nagy riadalmat okozott a várban. • A törökök alagút ásásával is próbálkoztak, de a védők ezt is megakadályozták. • A törökök mozgását a hordókra tett borsó és víz mozgásából észlelték. • Az ostrom 24-25. napján ismét rohamot indított a török. A támadás iránya szinte ugyanaz volt, mint korábban. A vár súlyos állapotban volt. Ahmed nagyvezír október 12-13-ra rendelte el a befejező ostromot. A döntésben szerepet játszott az is, hogy ellátási nehézségek voltak a töröknél, járvány dúlt, az időjárás pedig hidegre fordult. A török sereg morálja romlani kezdett. A küzdelem során a Föld és a Tömlöc bástyán alakult ki nagyon súlyos helyzet. Dobó a tartalékokból vezényelt a falakra. De nagyon nehéz helyzetbe került az Ókapu is, ahol a végsőkig kitartottak a védők. • A török végül elvonult Eger vára alól. • Dobó lehetőségeihez mérten igyekezett megjutalmazni övéit, s javaslatot tett az uralkodónak a segélyezésre is. Ezt azonban nagyon nehezen akarták kifizetni. Végül 1554-ben minden katonát felmentett az adózás alól. Dobó bárói rangot kapott, tisztjei pedig földbirtokokat.		

Tananyagvázlat	Tanári kérdések	Prezentáció
<p>Bornemissza Gergely fortélyai</p> <ul style="list-style-type: none"> • A külső vár védelmét bízták rá. • A töltés réseibe gyúlékony anyagokat, szalonnát, szurkot, ként dobáltatott. Amikor a török használni akarta, felgyújtották, s lehetetlen volt eloltani. • Szekérekereket, hordókat töltött meg robbanó anyagokkal. Gurulás közben kő-, vasdarabokat lövellt ki, majd megállva felrobbant.	<p>Mi volt az oka annak, hogy ezeket a találmányokat alkalmazták a várban?</p> <p>Mi volt az előnyük?</p>	<p>14. dia: Bornemissza Gergely szobra és a tüzeslabda</p>
<p>A vár kultusza</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tinódi Lantos Sebestyén: <i>Egri históriának summája</i> • Székely Bertalan <i>Egri nők</i> c. festménye • Balassi Bálint, aki évekig Egerben szolgált • Gárdonyi Géza: <i>Egri csillagok</i> • <i>Egri csillagok</i> – Várkonyi Zoltán filmje	<p>Mi a históriás ének?</p> <p>Ki volt Balassi Bálint?</p> <p>Mit takar a történelmi romantika fogalma?</p> <p>Milyen műfaj a regény? Mennyiben lehet ez történelmi forrás?</p>	<p>15. dia: Tinódi Lantos Sebestyén</p> <p>16. dia: Székely Bertalan: <i>Egri nők</i></p> <p>17. dia: Balassi Bálint</p> <p>18. dia: Gárdonyi könyve és Várkonyi Zoltán filmje</p>

3. Helyszíni feladatok

FONTOS! Javasoljuk, hogy mielőtt birtokba veszik az egri várat, tekintsék meg a várban az *Eger, 1552* című filmet!

Javasolt foglalkozás a várban: az 1552-es ostrom

Feladatok az egri várban

Nyomkeresés

- Csoportokat kell alakítani.
- A csoportok a várban egy térkép segítségével megkeresik a helyszíneket, és párosítják őket meghatározásokkal.

Képes krónika (kisfilmkészítés)

- A csoportok a téren a telefonjukkal filmfelvételeket készítenek a kiemelt helyszínekről és magukról.
- Otthon ezt megvágják, zenét vágnak alá, feliratokat készítenek.
- A záróórán a kisfilmeket bemutatják.

A) változat: Minden csoport végigjárja az öt kiemelt helyszínt (Dobó-bástya és ágyúdomb, Gótikus palota és Hősök terme, Setét-kapu és a Kaszárnyatermek – Gergely-bástya –, Börtönkiállítás, Gárdonyi sírja), és kisfilmjében az egész Kossuth teret bemutatja.

B) változat: Minden csoport csak egy helyszínt kap, és azt mutatja be részletesen.

C) változat: Ha nem tudnak kisfilmet készíteni, fotóznak, és abból prospektust állítanak össze.

A csoportok a megadott helyszínekből előre készülnek, hogy tudják, mit kell lefilmezni és milyen szöveget mondjanak.

Tudáspróba

- A diákok egyénileg vagy csoportban kitöltenek egy feleletválasztós tesztet a vár nevezetességeiről.

Drámajáték

- A csoportok a téren előadnak egy, a helyszínen játszódott történelmi jelenetet.
- Az öt téma kiosztása: Főurak gyűlése Szikszón; Haditanács a várban; Eskü; Bornemissza Gergely fortélyai; Hegedűs István hadnagy árulása

A csoportok otthon készülhetnek a jelenetre szöveggel, szereposztással, kellékekkel.

a. Nyomkeresés

A diákok öt csoportban megkeresik az egri vár térképén bejelölt helyszíneket, és egy táblázatban párosítják a megfelelő leírásokkal.

Előkészület: Csak az öt csoportot érdemes előre beosztani. A csoporttagok azután a többi feladatot is együtt végzik el. Természetesen lehet kevesebb csoportot is létrehozni, ebben az esetben nem minden feladatot fogunk kiosztani. Ha több mint öt csoportot alkotunk, akkor többen azonos feladatot fognak végezni. A csoportok ideális létszáma 3–6 fő.

Segédanyag: térkép és kitöltendő táblázat (a tanár számára megoldások is).

A helyszínen: a csoportok önállóan mozognak és dolgoznak, egy–másfél órát érdemes rászánni.

Ellenőrzés: a megoldások segítségével helyben és szóban a legérdekesebb, de időhiány esetén a táblázatokat beszédve írásban is lehet.

Fedezzétek fel az egri várat a térkép és a leírások segítségével!

- Alkossatok öt csoportot az előzetesen megbeszéltek szerint! Minden csoport kap egy térképet és egy kitöltendő táblázatot.
- Induljatok el a csoportotokkal különböző irányokban a várban, és keressétek meg a térképen jelölt pontokat! Vigyázzatok, nem minden számot kell azonosítani!
- Párosítsátok az egyes pontoknál talált helyszíneket a táblázatban szereplő leírásokkal: írjátok be a táblázatba a nevüket és a helyük sorszámát!
- Jól figyeljétek meg a helyszíneket, mert a későbbi feladatokban is lesz róluk szó!

A tanulói feladatlapot és a térképet ld. a Mellékletben.

Nyomkeresés – Megoldások

Leírás	Szobor vagy műemlék neve	Sorszám
Itt található Dobó István vörösmárvány síremlékének fedlapja.	Hősök terme	7.
„Csak a teste” – olvasható itt a felirat.	Gárdonyi Géza sírja	1.
Eger nemcsak vár, hanem egyházi központ is volt. A vár egyetlen, ma is álló, középkori eredetű épülete.	Püspöki palota	11.
Tüzeslabda és tüzeshordó – fortélyok az ostrom alatt.	Setét kapu (kaszárnyatermek)	12.
Az ostrom után Bornemissza Gergely építtette ezt a bástyát.	Gergely-bástya	14.
A „kereszténység Herkuleséről” elnevezett bástya.	Dobó-bástya	10.
Szenzációs lelet, amit 2022-ben tártak fel a várban. A Szép-bástya közelében található.	több mint 3 méter hosszú török ágyú	3.
A dombon korábban ágyúállások voltak, ma turisztikai központ.	Zászlódomb	15.
Dombormű, ami az egri ostromot jeleníti meg, s női alakok is feltűnnek rajta.	dombormű – játékvár, játszóház	4.
Az 1196–1204 között uralkodott királyunk sírja.	Imre király sírja	8.

Leírás	Szobor vagy műemlék neve	Sorszám
Az Egri Püspökség legkorábbi épületének, egy kör alakú keresztelőegyháznak a maradványai találhatóak itt.	rotunda	16.
A belső vár része, amely a 16. században épült, az 1552-es ostrom előtt. A rekonstrukciónak köszönhetően a tetőzete megújult.	Varkoch-kapu	6.
Itt választ kaphatunk arra, mit jelent az, ha valakit „pellengérré állítanak”.	Börtönkiállítás	5.
800-1000 méteres lőtávolság jellemzi, amit a várvédelemben az ostrom akadályozására használtak.	közepes tábori ágyú	13.

b. Képes krónika

A diákok – csoportokban – a telefonjuk segítségével filmfelvételeket készítenek, amiből később, otthon pár perces kisfilmet vágnak össze. Ha ez valamiért nem lehetséges, akkor fotókat készítenek, és abból prospektust állítanak össze.

Előkészület: Az osztály adottságait, érdeklődését figyelembe véve el kell dönteni, hogy az A) vagy a B) változatot választjuk. Az A) változat az egyszerűbb: minden csoportnak ugyanazt az öt megadott helyszínt kell végigjárnia, majd a kisfilmben bemutatnia. A B) változatban mindegyik csoport csak az egyik helyszínnél dolgozik, és azt mutatja be mélyebben. Ebben az esetben el kell dönteni, hogy melyik csoport melyik helyszínt kapja. Ha a kisfilmkészítés nem lehetséges, akkor a C) változat, a prospektuskészítés is választható.

A feladatot a diákoknak már az előkészítő órán osszuk ki, hogy készülhessenek a helyszínekből, hiszen tudniuk kell, hogy pontosan mit filmezzenek le, milyen szöveget mondjanak fel.

Segédanyag: Feladatlap az A), a B) és a C) változathoz (a B) változatén mind az öt csoport feladata szerepel) és térkép.

A helyszínen: A csoportok önállóan mozognak. Az A) és a C) változat esetén érdemes az öt csoportot az öt helyszínhez külön-külön elindítani, és megbeszélni velük, hogy milyen irányban mozognak tovább a téren, hogy ne zavarják egymás munkáját. Szintén legalább egy–másfél órát vesz igénybe.

Ellenőrzés: Mivel a kisfilmeket (vagy a prospektust) otthon kell befejezni, az alkotások bemutatására a következő tanórán kerül sor. Egyéni alkotásokról van szó, így egységes értékelőlap nincs. A szóbeli értékelésnél érdemes figyelembe venni, hogy az alkotás mennyire szakszerű, informatív, esztétikus, humoros, illetve mennyire csapatmunka eredménye.

A feladatokat és a térképet ld. a Mellékletben.

c. Helyszíni kvíz / Tudáspróba

A diákok egyénileg vagy csoportjaikban megoldanak egy 25 kérdésből álló feleletválasztós tesztet az előkészítő órán és az előző feladatok készítése során szerzett ismereteik alapján.

Előkészület: Csak azt kell eldönteni, hogy a tudáspróbát egyénileg vagy az öt csoport között akarjuk lebonyolítani.

Segédanyag: feladatlap (a tanár számára megoldások is).

A helyszínen: A kiosztott feladatlapokat a diákok kitöltik (amennyiben ezt a feladatot már digitalizálták, akkor az erre létrehozott alkalmazás segítségével online is kitölthető). Fél órát szánjunk rá!

Ellenőrzés: A megoldások segítségével helyben és szóban a legérdekesebb, de időhiány esetén a táblázatokat beszedve írásban is lehet (amennyiben a feladatot már digitalizálták, akkor a megoldás kérdésenként, az idő lejártával automatikusan megjelenik, és az alkalmazás az eredményt is számolja).

**Most kiderül, mire emlékeztek a bevezető órán tanultakból és a várban látottakból és hallottakból!
Válasszátok ki a helyes megoldást!**

A feladatlapot ld. a Mellékletben.

Megoldások

1. Melyik a vár egyetlen középkori, ma is álló része?

A) Dobó-bástya	B) Varkoch-kapu	C) Püspöki palota	D) Gergely-bástya
----------------	-----------------	-------------------	-------------------

2. Melyik királyunk figyelte egy várhoz közeli helyről az egyházi központ építését?

A) Szapolyai János	B) I. Szent István	C) Imre király	D) Habsburg Ferdinánd
--------------------	--------------------	----------------	-----------------------

3. Milyen alakú épület a rotunda?

A) téglalap	B) hatszögű	C) négyzet	D) kerek
-------------	-------------	------------	----------

4. Melyik királyunk sírja található az egri várban?

A) Imre király	B) Hunyadi Mátyás	C) I. Szent István	D) IV. Béla
----------------	-------------------	--------------------	-------------

5. Melyik nagyobb várat foglalta el a török közvetlenül Eger előtt?

A) Drégely	B) Temesvár	C) Buda	D) Szolnok
------------	-------------	---------	------------

6. Mikor lett várkapitány Egerben Dobó István?

A) 1548	B) 1549	C) 1552	D) 1550
---------	---------	---------	---------

7. Ki volt Dobó István helyettese?

A) Bornemissza Gergely	B) Mekcsey István	C) Pethő Gáspár	D) Hegedűs István
------------------------	-------------------	-----------------	-------------------

8. Melyik irányból lehetett könnyen lőni a várat?

A) Almagyar dombról	B) a város felől	C) Dobó-bástya felől	D) déli kaputól
---------------------	------------------	----------------------	-----------------

9. Ki volt a török szultán Eger ostromakor?

A) II. Szelim	B) Szulejmán	C) I. Bajezid	D) I. Mohamed
---------------	--------------	---------------	---------------

10. Ki volt a török seregek fővezére Eger ostromakor?

A) Ali budai pasa	B) Kara Musztafa	C) Ahmed nagyvezír	D) Mehmed pasa
-------------------	------------------	--------------------	----------------

11. Mikor kezdődött meg a két hétig tartó ágyúzás?

A) 1552. szept. 4.	B) 1552. szept. 7.	C) 1552. szept. 17.	D) 1552. szept. 14.
--------------------	--------------------	---------------------	---------------------

12. Mennyien voltak a várvédők?

A) összesen 2000 fő a várban	B) kb. 1000 fő	C) 5000 fő	D) 3000 fő
------------------------------	----------------	------------	------------

13. Hány török harcos jutott kb. egy várvédőre?

A) kb. 50 fő	B) kb. 13-15 fő	C) kb. 5 fő	D) kb. 30 fő
--------------	-----------------	-------------	--------------

14. Mikor indult az első jelentős roham?

A) Szt. Mihály napja	B) Szt. György napja	C) Nagyboldogasszony napja	D) Kisboldogasszony napja
----------------------	----------------------	----------------------------	---------------------------

15. Hol történt váratlan, nagy kárt okozó esemény az ostrom során és mi volt ez?

A) felrobbant a Dobó-bástya	B) felrobbant a puska-por a székesegyház sekrestyéjében	C) Dobó megadásra szólított fel	D) felrobbant a Töm-löc-bástya
-----------------------------	---	---------------------------------	--------------------------------

16. Hogyan próbálkozott a török a várba való bejutással az ostromon kívül?

A) az ágyúk megszerzésével	B) Dobó elfogásával	C) kiéheztetéssel	D) aknaásással
----------------------------	---------------------	-------------------	----------------

17. Mikor indult az utolsó török roham?

A) 1552. szept. 12-13.	B) 1552. nov. 12-13.	C) 1552. okt. 12-13.	D) 1552. okt. 2-3.
------------------------	----------------------	----------------------	--------------------

18. Milyen különleges eszközei voltak a várvédelemnek?

A) szablya	B) tüzeslabda, tüzes-hordó	C) tábori ágyú	D) szakállas puska
------------	----------------------------	----------------	--------------------

19. Milyen problémákkal nézett szembe a török a védők hősiességén kívül?

A) Szulejmán halála	B) Ali budai pasa megadta magát	C) éhínség, járvány, hideg	D) nem volt ilyen
---------------------	---------------------------------	----------------------------	-------------------

20. Mikor vonult el Ali budai pasa a vár alól?

A) 1552. okt. 18.	B) 1552. okt. 17.	C) 1552. okt. 7.	D) 1552. okt. 13.
-------------------	-------------------	------------------	-------------------

21. Hogy nevezték Eger várát?

A) Felvidék bástyája	B) a Felvidék kapuja	C) Európa védője	D) a Felvidék védője
----------------------	----------------------	------------------	----------------------

22. „Summáját írom Egör várának” – kinek a munkája kezdődik így?

A) Bornemissza Gergely	B) Gárdonyi Géza	C) Tinódi Lantos Sebestyén	D) Balassi Bálint
------------------------	------------------	----------------------------	-------------------

23. Hogy emlegették a diadal után Dobó Istvánt?

A) a kereszténység Zeusza	B) a kereszténység Herkulese	C) a kereszténység Marsa	D) a kereszténység védelmezője
---------------------------	------------------------------	--------------------------	--------------------------------

24. Mi olvasható Gárdonyi Géza sírjánál?

A) „Nincs itt”	B) Egri csillagok	C) „Summáját írom”	D) „Csak a teste”
----------------	-------------------	--------------------	-------------------

25. Mikor van az egri várban díszlövés?

A) 15:52	B) 15:41	C) 16:52	D) 15:26
----------	----------	----------	----------

d. Drámapedagógia

A diákok egy-egy, az egri vár ostromával kapcsolatos eseményt jelenítenek meg dramatikus formában, csoportmunkában.

Előkészület: A feladatokat a diákoknak akár már az előkészítő órán, de legkésőbb aznap, az utazás kezdetén osszuk ki, hogy készülhessenek! Döntsük el, melyik csoport melyik eseményt kapja! Ha a feladatot előre kiadjuk, segíthetünk a csoportoknak eldönteni az előadás formáját (szöveges jelenet, mozgásos jelenet, élőkép), ellenőrizni a szövegeket, illetve elkészíteni az esetleges kellékeket (táblák, jelmezek), de utóbbi semmiképpen sem kötelező.

Segédanyag: feladatlap az eseményekkel és a szerepekkel.

A helyszínen: A csoportok külön-külön készülnek fel. Ha alapvetően a helyszínen történnek az előkészületek, akkor a tanári segítségre itt lesz szükség. A csoportok bemutatják egymásnak az alkotásaikat, a többiek kitalálják, melyik eseményről van szó. Attól függően, hogy mennyi helybeni előkészület szükséges, fél–másfél órát vesz igénybe.

Ellenőrzés: Mindenképpen helyben és szóban is kell értékelni. Emeljük ki a történeti hűséget, a kreativitást és a csapatmunkát!

A kiosztandó feladatokat ld. a Mellékletben.

Pluszfeladat: Mémkészítés

Fakultatív feladat! A diákok egyénileg vagy csoportban mémet készítenek az egri vár 1552-es ostromához kapcsolódóan.

Előkészület: Nem szükséges, ezt a feladatot csak a helyszínen adjuk ki, ha van érdeklődés.

Segédanyag: feladatlap gondolatébresztőnek.

A helyszínen: Amennyiben a helyszínen nincs rá lehetőség, a feladatot otthon végezhetik el a diákok.

Ellenőrzés: Az elkészült mémeket otthon, a következő tanórán mutatják be a diákok. A szóbeli értékelésnél az intelligenciát, a kreativitást és a humort vegyük figyelembe!

A kiosztandó feladatot ld. a Mellékletben.

4. Tanórai utófeldolgozás

A tanórai utófeldolgozáshoz tartozó feladatokat ld. a Mellékletben.

1. feladat

Megoldás:

- a) 4.
- b) 1, 3

2. feladat

Megoldás:

- a) török
- b) hideg idő/ősz/tél   élelem hiánya
- c) Drégely, Temesvár, Veszprém, Szécsény, Hollókő, Lippa, Lugos, Karánsebes
- d) Dobó István

3. feladat

Megoldás:

- A) Szulejmán török szultán
- B) Felvidék
végvár
- C) török zsoldos, gyalogos katona
- D) A Felvidék (Észak-Magyarország), és így a Királyi Magyarország megvédése.

5. Forrásjegyzék

Képek forrása:

<https://egrivar.hu/hu/szakmai-munka/gyujtemenyeink/emop>

https://hu.wikipedia.org/wiki/Egri_v%C3%A1r#/media/F%C3%A1jl:IMG_0478_-_Hungary,_Eger_-_Citadel.JPG

<https://www.youtube.com/watch?v=UibM6IYPnqc>

https://hu.wikipedia.org/wiki/Dob%C3%B3_Istv%C3%A1n_%28katonatiszt%29#/media/F%C3%A1jl:Dob%C3%B3_Istv%C3%A1n_a_h%C5%91s_egri_v%C3%A1rv%C3%A9d%C5%91k_kapit%C3%A1nya.jpg

https://hu.wikipedia.org/wiki/Dob%C3%B3_Istv%C3%A1n_%28katonatiszt%29#/media/F%C3%A1jl:DoboFotoThalerTam%C3%A1s.jpg

https://nat2012.nkp.hu/tankonyv/tortenelem_10/lecke_02_013

https://hu.m.wiki-books.org/wiki/F%C3%A1jl:V%C3%A9gv%C3%A1ri_vit%C3%A9zek_a_XVI._sz%C3%A1zad_de-rek%C3%A1n.jpg

<https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/SzazMagyarFalu-szaz-magyar-falu-1/dregelypalk-2C69/a-torok-vegvar-2D06/>

Sugár István: *Az egri vár ostroma*. Zrínyi Kiadó, 1991. 52. és 56. oldalak ábrái

<https://ezerevparkja.hu/szemely/bornemissza-gergely/>

<https://olvasniakarak.hu/?p=206>

https://hu.wikipedia.org/wiki/Tin%C3%B3di_Lantos_Sebesty%C3%A9n

https://www.nkp.hu/tankonyv/irodalom_6_nat2020/lecke_04_046

<https://mng.hu/mutargyak/egri-nok/>

https://hu.wikipedia.org/wiki/Balassi_B%C3%A1lint

Szövegforrások:

Nagy József: *Eger története*. Gondolat, 1978. 72.o.

<https://tort-tura.blogspot.com/2014/12/gyakorlo-feladatok-magyarország-1526.html>

<https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/Verstar-verstar-otven-kolto-osszes-verse-2/tinodi-sebestyen-2109E/vii-egri-historianak-summaja-4D8/>

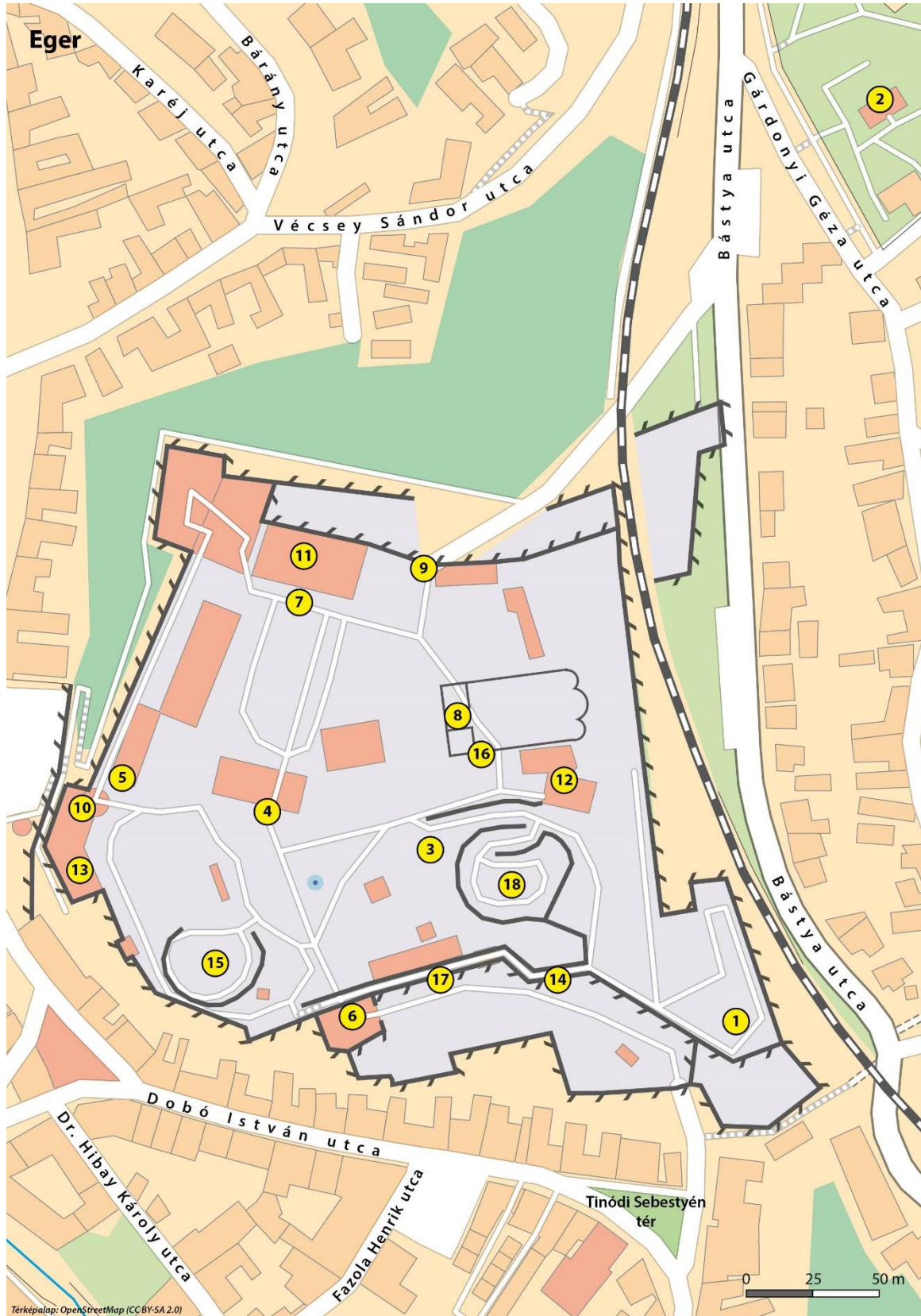
6. Melléklet

Helyszíni feladatok

Nyomkeresés

Leírás	Helyszín neve	Sorszám
Itt található Dobó István vörösmárvány síremlékének fedlapja.		
„Csak a teste” – olvasható itt a felirat.		
Eger nemcsak vár, hanem egyházi központ is volt. A vár egyetlen, ma is álló, középkori eredetű épülete.		
Tüzeslabda és tüzeshordó – fortélyok az ostrom alatt.		
Az ostrom után Bornemissza Gergely építtette ezt a bástyát.		
A „kereszténység Herkuleséről” elnevezett bástya.		
Szenzációs lelet, amit 2022-ben tártak fel a várban. A Szép-bástya közelében található.		
A dombon korábban ágyúállások voltak, ma turisztikai központ.		
Dombormű, ami az egri ostromot jeleníti meg, s női alakok is feltűnnek rajta.		
Az 1196–1204 között uralkodott királyunk sírja.		
Az Egri Püspökség legkorábbi épületének, egy kör alakú keresztelőegyháznak a maradványai találhatóak itt.		
A belső vár része, amely a 16. században épült, az 1552-es ostrom előtt. A rekonstrukciónak köszönhetően a tetőzete megújult.		
Itt választ kaphatunk arra, mit jelent az, ha valakit „pellengérré állítanak”.		
800-1000 méteres lőtávolság jellemzi, amit a várvédelemben az ostrom akadályozására használtak.		

Képes krónika

A) változat

Készítsetek kisfilmet az egri vár legfőbb látványosságairól!

- A már kialakult csoportokban dolgozzatok tovább! Minden csoport kap egy térképet és egy leírást a teendőkről.
- Keressétek fel a bejelölt öt helyszínt! Készítsetek a telefonotokkal rövid videókat, amelyeken ti és az adott látványosság is látszik!
- Lehetőség szerint mondjatok is róluk néhány fontos információt, vagy éppen meséljete a benetek keltett benyomásról! Használjátok fel a bevezető órán tanultakat, illetve az előzetes felkészülés során gyűjtött ismereteket!
- Otthon vágjátok össze a felvételeket egy pár (legfeljebb öt) perces videóvá! Vágjatok alá zenét, esetleg feliratozzátok az egyes részeket!

A feldolgozandó látványosságok:

- Dobó-bástya és ágyúdomb (A)
- Gótikus palota és Hősök terme (B)
- Setét-kapu és a Kaszárnyatermek (Gergely-bástya) (C)
- Börtönkiállítás (D)
- Gárdonyi sírja (E)

B) változat

Készítsetek kisfilmet az egri vár egyik fontos látványosságáról!

- A már kialakult csoportokban dolgozzatok tovább! Minden csoport kap egy térképet és egy leírást a teendőkről.
- Keressétek fel a csoportotok számára kijelölt helyszínt! Készítsetek a telefonotokkal rövid videókat, amelyeken Ti és az adott látványosság is látszik!
- Lehetőség szerint mondjatok is róla néhány fontos információt, vagy éppen meséljete a benetek keltett benyomásról! Használjátok fel a bevezető órán tanultakat, illetve az előzetes felkészülés során gyűjtött ismereteket!
- Figyeljetek arra, hogy a megadott szempontokat a videókban dolgozzátok fel! Emellett dobjátok fel a videót érdekességekkel, vicces elemekkel is!
- Otthon vágjátok össze a felvételeket egy pár (legfeljebb öt) perces videóvá! Vágjatok alá zenét, esetleg feliratozzátok az egyes részeket!

A feldolgozandó látványosságok és feldolgozásuk szempontjai:

1. csoport: Dobó-bástya és ágyúdomb (A)

- Hol helyezkedik el a vár területén, mikor épült?
- Miért érdemes a Dobó-bástyát meglátogatni?
- Milyen szerepe volt az ostrom során?
- Keressétek meg a Végvárak kora és az Oszmán hódítás részt a kiállításon, és mutassátok be!
- Díszlövés minden nap azonos időpontban.

2. csoport: Gótikus palota és Hősök terme (B)

- Hol található a Hősök terme?
- Milyen szerepe volt az ostrom idején ennek az épületnek?
- Miért fontos helyszín?
- Hogyan került a várba Dobó sírjának fedlapja? Mi történt Dobóval az ostrom után?
- Mi található még a Hősök termében?

3. csoport: Setét-kapu és a Kaszárnyatermek (Gergely-bástya) (C)

- Mikor építették a Setét-kaput, mi volt a szerepe?
- Mutassátok be Bornemissza Gergely szerepét és találmányait!
- Milyen szenzációs régészeti lelet került elő 2022-ben?

4. csoport: Börtönkiállítás (D)

- Mutassátok be a különböző megszégyenítési és büntetési módszereket!
- Ki volt a hóhér? Milyen helyet foglalt el a társadalomban?
- Keressétek a témához kapcsolódó mindennapi kifejezéseket, szólásokat!

5. csoport: Gárdonyi sírja (E)

- Mutassátok be Gárdonyi Géza szerepét a vár kultuszának kialakításában!
- Mutassátok be, milyen felirat található a síremlékén! Mit jelent ez?

C) változat

Készítsetek az egri vár legfőbb látványosságait bemutató prospektust!

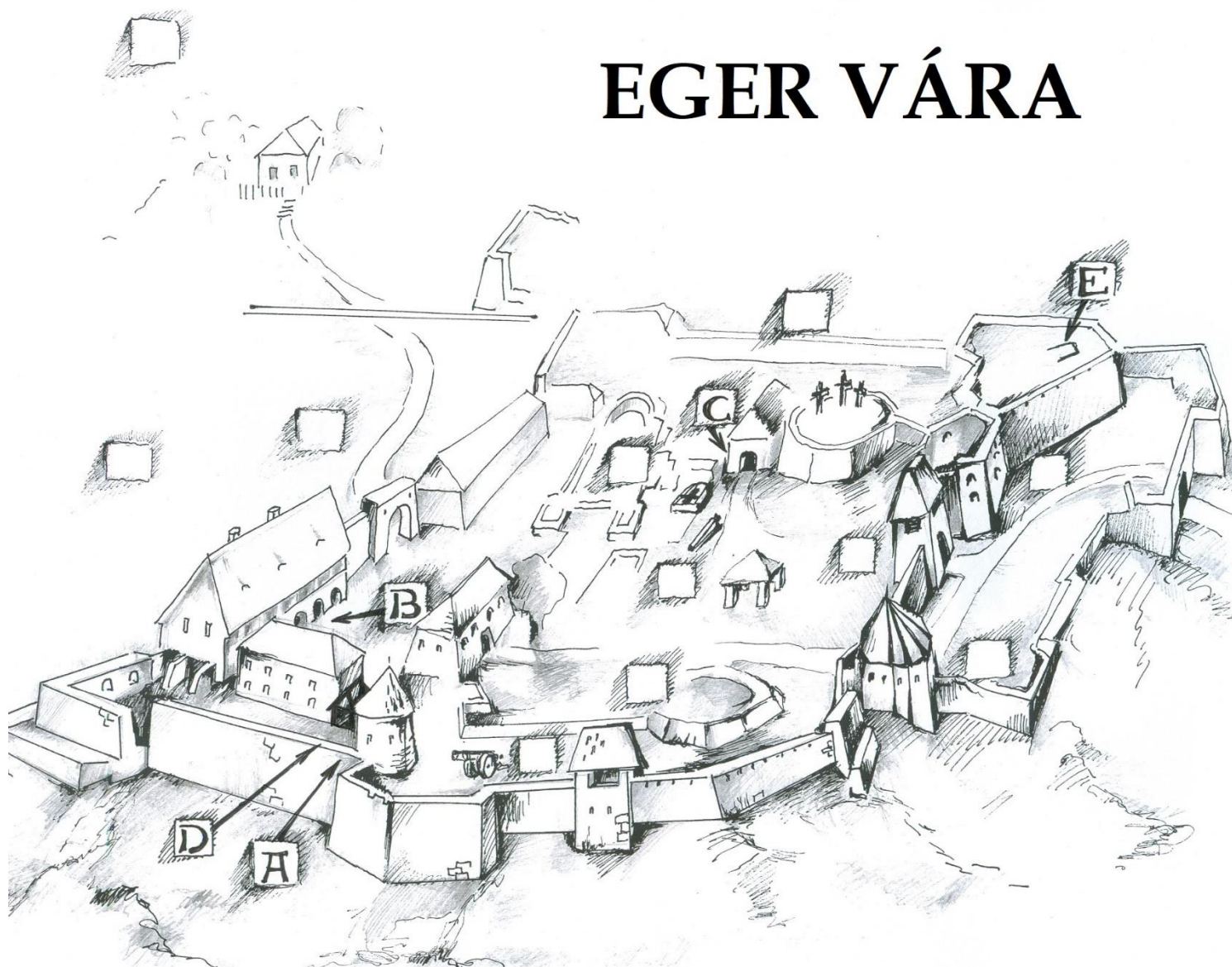
- A már kialakult csoportokban dolgozzatok tovább! Minden csoport kap egy térképet és egy leírást a teendőkről.
- Keressétek fel a bejelölt öt helyszínt! Készítsetek a telefonotokkal fotókat, amelyeken ti és az adott látványosság is látszik!
- Otthon rendezétek a fotókat két A4-es lapra, és írjatok közéjük ismeretterjesztő, ajánló, kedvcsináló rövid szövegeket! Legyen a végeredmény egy szép, nyomtatható kiadvány, amit ti is szívesen kézbe vennétek!
- A szövegek írásához használjátok fel a bevezető órán tanultakat, illetve az előzetes felkészülés során gyűjtött ismereteket! Az információk mellett írjatok a személyes élményeitekről, benyomásaitokról is!

A feldolgozandó látványosságok:

- Dobó-bástya: fegyverek a 16. századi Magyarországon (kézifegyverektől tűzfegyverekig) (A)
- Gótikus palota és Hősök terme (B)
- Setét-kapu és kaszárnyatermek: leleményesség az ostrom során (C)
- Börtönkiállítás: büntetési, megszegyenítő módszerek (D)
- Gárdonyi sírja: az író szerepe a vár kultuszának kialakításában (E)

EGER VÁRA

Helyszíni kvíz / Tudáspróba

Most kiderül, mire emlékeztek a bevezető órán tanultakból és a várban látottakból és hallottakból!
Válasszátok ki a helyes megoldást!

1. Melyik a vár egyetlen középkori, ma is álló része?

A) Dobó-bástya	B) Varkoch-kapu	C) Püspöki palota	D) Gergely-bástya
----------------	-----------------	-------------------	-------------------

2. Melyik királyunk figyelte egy várhoz közeli helyről az egyházi központ építését?

A) Szapolyai János	B) I. Szent István	C) Imre király	D) Habsburg Ferdinánd
--------------------	--------------------	----------------	-----------------------

3. Milyen alakú épület a rotunda?

A) téglalap	B) hatszögű	C) négyzet	D) kerek
-------------	-------------	------------	----------

4. Melyik királyunk sírja található az egri várban?

A) Imre	B) Hunyadi Mátyás	C) I. Szent István	D) IV. Béla
---------	-------------------	--------------------	-------------

5. Melyik nagyobb várat foglalta el a török közvetlenül Eger előtt?

A) Drégely	B) Temesvár	C) Buda	D) Szolnok
------------	-------------	---------	------------

6. Mikor lett várkapitány Egerben Dobó István?

A) 1548	B) 1549	C) 1552	D) 1550
---------	---------	---------	---------

7. Ki volt Dobó István helyettese?

A) Bornemissza Gergely	B) Mekcsey István	C) Pethő Gáspár	D) Hegedűs István
------------------------	-------------------	-----------------	-------------------

8. Melyik irányból lehetett könnyen lőni a várat?

A) Almagyar dombról	B) a város felől	C) Dobó-bástya felől	D) déli kaputól
---------------------	------------------	----------------------	-----------------

9. Ki volt a török szultán Eger ostromakor?

A) II. Szelim	B) Szulejmán	C) I. Bajezid	D) I. Mohamed
---------------	--------------	---------------	---------------

10. Ki volt a török seregek fővezére Eger ostromakor?

A) Ali budai pasa	B) Kara Musztafa	C) Ahmed nagyvezír	D) Mehmed pasa
-------------------	------------------	--------------------	----------------

11. Mikor kezdődött meg a két hétig tartó ágyúzás?

A) 1552. szept. 4.	B) 1552. szept. 7.	C) 1552. szept. 17.	D) 1552. szept. 14.
--------------------	--------------------	---------------------	---------------------

12. Mennyien voltak a várvédők?

A) összesen 2000 fő a várban	B) kb. 1000 fő	C) 5000 fő	D) 3000 fő
------------------------------	----------------	------------	------------

13. Hány török harcos jutott kb. egy várvédőre?

A) kb. 50 fő	B) kb. 13-15 fő	C) kb. 5 fő	D) kb. 30 fő
--------------	-----------------	-------------	--------------

14. Mikor indult az első jelentős roham?

A) Szt. Mihály napja	B) Szt. György napja	C) Nagyboldogasszony napja	D) Kisboldogasszony napja
----------------------	----------------------	----------------------------	---------------------------

15. Hol történt váratlan, nagy kárt okozó esemény az ostrom során és mi volt ez?

A) felrobbant a Dobó-bástya	B) felrobbant a puska-por a székesegyház sekrestyéjében	C) Dobó megadásra szólított fel	D) felrobbant a Töm-löc-bástya
-----------------------------	---	---------------------------------	--------------------------------

16. Hogyan próbálkozott a török a várba való bejutással az ostromon kívül?

A) az ágyúk megszerzésével	B) Dobó elfogásával	C) kiéheztetéssel	D) aknaásással
----------------------------	---------------------	-------------------	----------------

17. Mikor indult az utolsó török roham?

A) 1552. szept. 12-13.	B) 1552. nov. 12-13.	C) 1552. okt. 12-13.	D) 1552. okt. 2-3.
------------------------	----------------------	----------------------	--------------------

18. Milyen különleges eszközei voltak a várvédelemnek?

A) szablya	B) tüzeslabda, tüzes-hordó	C) tábori ágyú	D) szakállas puska
------------	----------------------------	----------------	--------------------

19. Milyen problémákkal nézett szembe a török a védők hősiességén kívül?

A) Szulejmán halála	B) Ali budai pasa megadta magát	C) éhínség, járvány, hideg	D) nem volt ilyen
---------------------	---------------------------------	----------------------------	-------------------

20. Mikor vonult el Ali budai pasa a vár alól?

A) 1552. okt. 18.	B) 1552. okt. 17.	C) 1552. okt. 7.	D) 1552. okt. 13.
-------------------	-------------------	------------------	-------------------

21. Hogy nevezték Eger várát?

A) Felvidék bástyája	B) Felvidék kapuja	C) Európa védője	D) Felvidék védője
----------------------	--------------------	------------------	--------------------

22. „Summáját írom Egőr várának” – kinek a munkája kezdődik így?

A) Bornemissza Gergely	B) Gárdonyi Géza	C) Tinódi Lantos Sebestyén	D) Balassi Bálint
------------------------	------------------	----------------------------	-------------------

23. Hogy emlegették a diadal után Dobó Istvánt?

A) a kereszténység Zeusza	B) a kereszténység Herkulese	C) a kereszténység Marsa	D) a kereszténység védelmezője
---------------------------	------------------------------	--------------------------	--------------------------------

24. Mi olvasható Gárdonyi Géza sírjánál?

A) „Nincs itt”	B) Egri csillagok	C) „Summáját írom”	D) „Csak a teste”
----------------	-------------------	--------------------	-------------------

25. Mikor van az egri várban díszlövés?

A) 15:52	B) 15:41	C) 16:52	D) 15:26
----------	----------	----------	----------

Drámapedagógia

1. csoport: Főurak gyűlése

Ebben a feladatban az 1552-es események szereplőivé váltok. Játsszátok el, mutassátok be a többieknek!

- A már kialakult csoportokban dolgozzatok tovább! Minden csoport kapott már egy történelmi eseményt, annak leírását és a hozzá tartozó szerepeket.
- Osszátok ki a szerepeket! Nem kell feltétlenül minden csoporttagnak szerepelnie, lehetnek a „tömeg” részei vagy csak az előkészületekben segítenek. Ha nem vagytok elegenden, nem kell minden szerepet kiosztani, találjátok ki, hogy a jelenet melyik részét adjátok elő!
- Találjátok ki a bemutatótok formáját! Rövid szöveges jelenet lesz: párbeszéd vagy vita két szereplő között, esetleg a tömeghez intézett beszéd? Mozgásos jelenet lesz: eljátsszátok a felvonulást, a harcot, vagy amit éppen a jelenet megkövetel? Élőképet készítenek: beálltok egy előre megtervezett, kifejező, hatásos pózba?
- Készüljete fel az előadásra! Írjátok meg az elhangzó rövid szövegeket, ha lesznek! Találjátok ki a mozgást, a mozdulatokat, a pózokat! Sokat dob az előadáson, ha egy tömegjelenethez készítenek hordozható táblákat feliratokkal, követelésekkel. Megpróbálhatjátok az öltözékekkel is kifejezni a kor hangulatát.
- Mutassátok be a többi csoportnak az alkotásokat! Ne áruljátok el, miről van szó, azt nekik kell kitalálniuk!

Gyűlés Szikszón 1552-ben

Dobó István remek hírszerzői révén időben értesült a közeledő török hadseregről. Dobó járt Pozsonyban és Bécsben, de útjairól csak ígéretekkel tért haza. Mindössze némi hadianyag érkezett Egerbe, sem katona, sem fegyver. Pedig a bécsi udvarhoz közel álló magyar főurak is azt javasolták, hogy Egerre kell koncentrálni, s megerősíteni a várat. Báthori András országos főkapitány egy erős hadsereg küldését javasolta Egerbe. A Temesköz török előzönlése után Dobó 1552. július 9-re Szikszóra hívta össze a nyolc felső-magyarországi vármegye főurait. Mécsey István pedig Heves, Abaúj, Sáros, Gömör, Borsod, Szepes, Torna és Zemplén nemeseit kérte segíteni. Azonban nem mozdult senki. Amikor Ali budai pasa már a felső-magyarországi vármegyéket is veszélyeztette, július 18-án újból összegyűltek a főurak, s ez már részleges sikert hozott. Elhatározták, hogy a katonai védelmet a jobbágyokra hárítják, s cserébe valamilyen kedvezményeket ígérnek. A gyűlés a bányavárosoktól 1000, a királyi városoktól 500 katona kiállítását kérte.

Szerepek

Dobó István várkapitány: Tájékoztatja a jelenlévőket az eddigi török sikerekről (Veszprém, Drégely elfoglalása). Majd kiemeli Eger várának jelentőségét („a Felvidék kapuja”). Elmondja, hogy az uralkodó nem adott konkrét segítséget, ezért fordul a nemesekhez. Bár az előző gyűlés nem hozott sikert, mégis arra kéri a főurakat, hogy segítsék Eger védelmét.

Mécsey István várkapitány-helyettes: Alátámasztja Dobó érveit, miszerint Eger védelmére nagy szükség van. Szükség van fegyverekre (ágyúk) és megfelelő számú katonára.

Főurak: Először morognak, hogy a vár védelme a király feladata. Megemlítik azt is, hogy az egri püspök miért nem segít. A főurak vitatkoznak azon, hogy a jobbágyok milyen feladatokat kaphatnak a városban, illetve milyen engedményeket kaphatnak ezért. Végül aztán, mivel a török egyre közelebb van, elhatározzák, hogy segítséget nyújtanak.

Főurak szószólója: Javaslatot tesz, hogy a bányavárosok 1000, a királyi városok 500 katonát állítsanak ki. Cserébe egy félévi robot elengedését javasolja.

2. csoport: Haditanács a várban

Ebben a feladatban az egri várban zajlott haditanács szereplőivé váltok. Játsszátok el, mutassátok be a többieknek!

- A már kialakult csoportokban dolgozzatok tovább! Minden csoport kapott már egy történelmi eseményt, annak leírását és a hozzá tartozó szerepeket.
- Osszátok ki a szerepeket! Nem kell feltétlenül minden csoporttagnak szerepelnie, lehetnek a „tömeg” részei vagy csak az előkészületekben segítenek. Ha nem vagytok elegenden, nem kell minden szerepet kiosztani, találjátok ki, hogy a jelenet melyik részét adjátok elő!
- Találjátok ki a bemutatótok formáját! Rövid szöveges jelenet lesz: párbeszéd vagy vita két szereplő között, esetleg a tömeghez intézett beszéd? Mozgásos jelenet lesz: eljátsszátok a felvoulást, a harcot, vagy amit éppen a jelenet megkövetel? Élőképet készítenek: beálltok egy előre megtervezett, kifejező, hatásos pózba?
- Készüljete fel az előadásra! Írjátok meg az elhangzó rövid szövegeket, ha lesznek! Találjátok ki a mozgást, a mozdulatokat, a pózokat! Sokat dob az előadáson, ha egy tömegjelenethez készítenek hordozható táblákat feliratokkal, követelésekkel. Megpróbálhatjátok az öltözékekkel is kifejezni a kor hangulatát.
- Mutassátok be a többi csoportnak az alkotásokat! Ne áruljátok el, miről van szó, azt nekik kell kitalálniuk!

Haditanács a várban

Dobó István kémeinek köszönhetően tisztában volt azzal, hogy a törökök Eger ellen készülnek. Miután Szolnokot a török elfoglalta augusztus 4-én, széles út vezetett Eger felé. Dobó a várat annak ellenére felkészítette a védelemre, hogy a beígért segítség nem érkezett meg. A török sereg előhadait Ali budai pasa, az utóvédet Szokoli Mehmed vezette, míg a fővezérség Ahmed nagyvezír kezébe került. Minden egri védőre jutott kb. 13 török harcos. Dobó, miután 1548-ban várkapitány lett, a vár északnyugati részén felépítette a Dobó-bástyát, illetve földtöltéseket, palánkokat építtetett. Azt is tudták, hol vannak a vár gyenge pontjai (Föld-bástya, Bolyki-torony, Ó-kapu), innen várták az első támadásokat. A parancsnokok kijelölték a védőállásokat. A várban mintegy 1800 fegyveres volt. A katonák közel fele került az ostrom kezdetén harcállásba: a belső várban 501, a külsőben 329 ember. A fennmaradt katonákból tartalékerőket képeztek csoportokban. A legkevésbé a Varkoch-kapu felől várták a támadást, ezt kb. 90 gyalogos védte. A Föld-bástya könnyen támadható volt, ide 140 embert csoportosítottak. A Sándor-bástya 120 emberrel jól védhető volt. A külső várat Bornemissza Gergely védte. A várban csekély volt a tüzérő: 4 nagy ágyú és 14 tarack állt rendelkezésre, de kiváló ágyúmesterek voltak. Dobó seregbontókat is készíttetett: 10-15 szakállas ágyút egymás fölé és mellett helyeztek el, hogy ezeket aztán egy időben süthessék el. A lényeg: jól kell takarékoskodni a gyenge tüzérővel.

Szerepek

Dobó István várkapitány: Beszámol a vár erősségeiről, gyengeségeiről, a közeledő török sereg létszámáról. Javasolja a kapuk bezárását.

Mekcsey István várkapitány-helyettes: Javaslatot tesz a katonák szétosztására. Kinek milyen feladata lesz a várban a védelem során, szétosztja a fegyvereket a csoportok és helyszínek között.

Bornemissza Gergely: A külső vár védelmét javasolja. A tüzérő gyengesége miatt a fegyverek előkészítésére is javaslatot tesz: meghosszabbítják a fokosokat, szekercéket. Kicsipkézik a kardok éleit, és a palota tetejét nyers bőrrel fedik be.

3. csoport: Eskü

Ebben a feladatban egy, az egri várban történt fontos esemény szereplőivé váltok. Játsszátok el, mutassátok be a többieknek!

- A már kialakult csoportokban dolgozzatok tovább! Minden csoport kapott már egy történelmi eseményt, annak leírását és a hozzá tartozó szerepeket.
- Osszátok ki a szerepeket! Nem kell feltétlenül minden csoporttagnak szerepelnie, lehetnek a „tömeg” részei vagy csak az előkészületekben segítenek. Ha nem vagytok elegenden, nem kell minden szerepet kiosztani, találjátok ki, hogy a jelenet melyik részét adjátok elő!
- Találjátok ki a bemutatótok formáját! Rövid szöveges jelenet lesz: párbeszéd vagy vita két szereplő között, esetleg a tömeghez intézett beszéd? Mozgásos jelenet lesz: eljátsszátok a felvoulást, a harcot, vagy amit éppen a jelenet megkövetel? Élőképet készítetek: beálltok egy előre megtervezett, kifejező, hatásos pózba?
- Készüljete fel az előadásra! Írjátok meg az elhangzó rövid szövegeket, ha lesznek! Találjátok ki a mozgást, a mozdulatokat, a pózokat! Sokat dob az előadáson, ha egy tömegjelenethez készítetek hordozható táblákat feliratokkal, követelésekkel. Megpróbálhatjátok az öltözékekkel is kifejezni a kor hangulatát.
- Mutassátok be a többi csoportnak az alkotásotokat! Ne áruljátok el, miről van szó, azt nekik kell kitalálniuk!

Eskü

Ahmed szolnoki táborából megadásra felszólító levelet küldött az egri várba. A vár átadása esetén szabadságukat és birtokaik védelmét ígérte, de kemény fenyegetés is volt benne: „Ha pedig megátalkodottságtokban maradtok, s a várat védelmezni fogjátok, mit tartani úgysem lehet, mert győzhetetlen fegyverünk előtt a földön akadály nincs, nemcsak javaitokat, de gyermekeiteket s életeteket rövid napok alatt elveszítitek...” Dobó a küldöncöt vasra verette, a levelet felolvasta a vár népének, majd szigorú haditörvényt hoztak a parancsnokok, miszerint az ilyen leveleket nem lehet felolvasni a vár népe előtt. Ezek után a vár népe esküt tett. (Az eskü szövegét Ti írjátok meg!)

Szerepek

Dobó István várkapitány: Miután megírtátok a török levelét, Dobó megmutatja a levelet, felolvassa, majd ismerteti a haditörvényt.

Egyházi személy: Az esküt előmondja.

Vár népe: Esküt tesz.

4. csoport: Bornemissza Gergely fortélyai

Ebben a feladatban egy, az egri vár ostromakor történt fontos esemény szereplőivé váltok. Játsszátok el, mutassátok be a többieknek!

- A már kialakult csoportokban dolgozzatok tovább! Minden csoport kapott már egy történelmi eseményt, annak leírását és a hozzá tartozó szerepeket.
- A Ti csoportotok különlegessége, hogy kettő, egymásra felelő eseményt kaptatok. Próbáljátok meg a kettőt egyszerre, egymás mellé helyezve, egymás ellentéteiként bemutatni!
- Osszátok ki a szerepeket! Nem kell feltétlenül minden csoporttagnak szerepelnie, lehetnek a „tömeg” részei vagy csak az előkészületekben segítenek. Ha nem vagytok elegen, nem kell minden szerepet kiosztani, találjátok ki, hogy a jelenet melyik részét adjátok elő!
- Találjátok ki a bemutatótok formáját! Rövid szöveges jelenet lesz: párbeszéd vagy vita két szereplő között, esetleg a tömeghez intézett beszéd? Mozgásos jelenet lesz: eljátsszátok a felvoulást, a harcot, vagy amit éppen a jelenet megkövetel? Élőképet készítetek: beálltok egy előre megtervezett, kifejező, hatásos pózba?
- Készüljete fel az előadásra! Írjátok meg az elhangzó rövid szövegeket, ha lesznek! Találjátok ki a mozgást, a mozdulatokat, a pózokat! Sokat dob az előadáson, ha egy tömegjelenethez készítetek hordozható táblákat feliratokkal, követelésekkel. Megpróbálhatjátok az öltözékekkel is kifejezni a kor hangulatát.
- Mutassátok be a többi csoportnak az alkotásotokat! Ne áruljátok el, miről van szó, azt nekik kell kitalálniuk!

A Bolyki-torony ostroma – Bornemissza fortélyai

A Bolyki-torony az ostrom során erősen megrongálódott. Ezért a török azt találta ki, hogy földdel töltött zsákokból töltést emelnek, amely még a lőrészeket is eltorlaszolta, így a védők nem tudták használni. A védők puskáinak holtterében a törökök gyorsan feljutottak. Mivel ezt a kísérletet a védők visszaverték, a törökök mást találtak ki: a várarkot fával hordták tele, a lőrészeket homokzsákokkal tömték meg. Bornemissza ezért azt találta ki, hogy a tornyot övező farakást felgyújtják. Szurok, faggyú és kén keverékébe mártogatott búzakévéket dobáltak le. Majd a lőpor, szurok, kén és gyanta keverékével megtöltött agyaggolyókkal megrakott hordókat gurítottak le. A török nem számított arra, hogy ez hatalmas lánggal fog égni, és még robban is. A törökök ismét kudarcot vallottak.

Szerepek

Török janicsárok: Előkészítik a torony ostromát. A sikertelen ostrom után elkullognak.

Bornemissza Gergely: Elmagyarázza a találmányokat, és irányítja a védekezést.

Magyar katonák: Lelkesen követik Bornemisszát, küzdenek a törökök ellen, majd együtt örülnek a sikernek.

5. csoport: Hegedűs hadnagy árulása

Ebben a feladatban egy, az ostrom során zajlott (valószínűleg Gárdonyi által kitalált) esemény szereplőivé váltok. Adjátok elő a többieknek!

- A már kialakult csoportokban dolgozzatok tovább! Minden csoport kapott már egy történelmi eseményt, annak leírását és a hozzá tartozó szerepeket.
- Osszátok ki a szerepeket! Nem kell feltétlenül minden csoporttagnak szerepelnie, lehetnek a „tömeg” részei vagy csak az előkészületekben segítenek. Ha nem vagytok elegenden, nem kell minden szerepet kiosztani, találjátok ki, hogy a jelenet melyik részét adjátok elő!
- Találjátok ki a bemutatótok formáját! Rövid szöveges jelenet lesz: párbeszéd vagy vita két szereplő között, esetleg a tömeghez intézett beszéd? Mozgásos jelenet lesz: eljátszátok a felvételét, a harcot, vagy amit éppen a jelenet megkövetel? Élőképet készítetek: beálltok egy előre megtervezett, kifejező, hatásos pózba?
- Készüljétek fel az előadásra! Írjátok meg az elhangzó rövid szövegeket, ha lesznek! Találjátok ki a mozgást, a mozdulatokat, a pózokat! Sokat dob az előadáson, ha egy tömegjelenethez készítetek hordozható táblákat feliratokkal, követelésekkel. Megpróbálhatjátok az öltözékekkel is kifejezni a kor hangulatát.
- Mutassátok be a többi csoportnak az alkotásotokat! Ne áruljátok el, miről van szó, azt nekik kell kitalálniuk!

Hegedűs hadnagy árulása

A törökök az ostrom során folyamatosan próbálták rávenni a védőket a megadásra. Hegedűs István hadnagyot sikerült is árulásra bírni. A hadnagy Dobó várkapitányt az elmaradó ostrompénzzel „fenyegette meg”, a védőket a várkapitány ellen lázította. Végül szövetkezve a törökökkel, segítette őket rejtétekutakon a várba jutni. Az összeesküvést gyorsan leleplezték, majd a beismerő vallomása után Hegedűs hadnagyot kötél általi halálra ítélték, társainak pedig levágták a fülét, ezzel megbélyegezve őket.

Szerepek

Dobó István várkapitány Mekksey István és Bornemissza Gergely társaságában: Meghallgatják Hegedűs Istvánt, majd döntenek Hegedűs és társainak büntetéséről. Ezzel a céljuk, hogy a további árulásokat megakadályozzák.

Hegedűs István hadnagy: Bevallja tettét. Vallomásában elmondja, hogy a török elleni harcot kilátástalannak gondolta, mivel a túlerő hatalmas, a katonák pedig külön ostrompénzt követeltek. Megemlíti a török ígéretét. (Találjátok ki, mit ígérhetett cserébe az árulásért!)

A vár népe: Előttük zajlik az ítélet végrehajtása. Dobó kihirdeti az ítéletet. Megindokolja, hogy az árulás a legsúlyosabb tett, amit halállal büntetnek. A vár megadásáról hallani sem akar.

Pluszfeladat: Mémkészítés

A dramatikus előadások kiegészítéseként ajánljuk ezt a feladatot. Itt végre teljesen szabadon eresztethetik a fantáziátokat!

- Dolgozhattok a már kialakult csoportokban, de bármilyen új felállásban is! Gondolatindítóknak megkapjátok az öt történelmi esemény leírását.
- Készítsetek mémet bármilyen képanyag felhasználásával, amely valamelyik bemutatott történelmi eseményhez, vagy bármilyen más, a Kossuth-térhez kapcsolódó eseményhez, épülethez, jelenséghez, fogalomhoz köthető!

1. Gyűlés Szikszón 1552-ben

Dobó István remek hírszerzői révén időben értesült a közeledő török hadseregről. Dobó járt Pozsonyban és Bécsben, de útjairól csak ígéretekkel tért haza. Mindössze némi hadianyag érkezett Egerbe, sem katona, sem fegyver. Pedig a bécsi udvarhoz közel álló magyar főurak is azt javasolták, hogy Egerre kell koncentrálni, s megerősíteni a várat. Báthori András országos főkapitány egy erős hadsereg küldését javasolta Egerbe. A Temesköz török előzónlése után Dobó 1552. július 9-re Szikszóra hívta össze a nyolc felső-magyarországi vármegye főurait. Mekksey István pedig Heves, Abaúj, Sáros, Gömör, Borsod, Szepes, Torna és Zemplén nemeseit kérte segíteni. Azonban nem mozdult senki. Amikor Ali budai pasa már a felső-magyarországi vármegyéket is veszélyeztette, július 18-án újból összegyűltek a főurak, s ez már részleges sikert hozott. Elhatározták, hogy a katonai védelmet a jobbágyokra hárítják, s cserébe valamilyen kedvezményeket ígérnek. A gyűlés a bányavárosoktól 1000, a királyi városoktól 500 katona kiállítását kérte.

2. Haditanács a várban

Dobó István kémeinek köszönhetően teljesen tisztában volt azzal, hogy a törökök Eger ellen készülnek. Miután Szolnokot a török elfoglalta augusztus 4-én, széles út vezetett Eger felé. Dobó a várat annak ellenére felkészítette a védelemre, hogy a beígért segítség nem érkezett meg. A török sereg előhadait Ali budai pasa, az utóvédet Szokoli Mehmed vezette, míg a fővezérség Ahmed nagyvezír kezébe került. Minden egri védőre jutott kb. 13 török harcos. Dobó, miután 1548-ban várkapitány lett, a vár északnyugati részén felépítette a Dobó-bástyát, illetve földtöltéseket, palánkokat építtetett. Azt is tudták, hol vannak a vár gyenge pontjai (Föld-bástya, Bolyki-torony, Ó-kapu), innen várták az első támadásokat. A parancsnokok kijelölték a védőállásokat. A várban mintegy 1800 fegyveres volt. A katonák közel fele került az ostrom kezdetén harcállásba: a belső várban 501, a külsőben 329 ember. A fennmaradt katonákból tartalékerőket képeztek csoportokban. A legkevésbé a Varkoch-kapu felől várták a támadást, ezt kb. 90 gyalogos védte. A Föld-bástya könnyen támadható volt, ide 140 embert csoportosítottak. A Sándor-bástya 120 emberrel jól védhető volt. A külső várat Bornemissza Gergely védte. A várban csekély volt a tüzérek: 4 nagy ágyú és 14 tarack állt rendelkezésre, de kiváló ágyúmesterek voltak. Dobó seregbontókat is készíttetett: 10-15 szakállas ágyút egymás fölött és mellett helyeztek el, hogy ezeket aztán egy időben süthessék el. A lényeg: jól kell takarékoskodni a gyenge tüzérekkel.

3. Eskü

Ahmed szolnoki táborából megadásra felszólító levelet küldött az egri várba. A vár átadása esetén szabadságukat és birtokaik védelmét ígerte, de kemény fenyegetés is volt benne: „Ha pedig megátalkodottságokban maradtok, s a várat védelmezni fogjátok, mit tartani úgysem lehet, mert győzhetetlen fegyverünk előtt a földön akadály nincs, nemcsak javaitokat, de gyermekeiteket s életeteket rövid napok alatt elveszítitek...” Dobó a küldöncöt vasra verette, a levelet felolvasta a vár népének, majd szigorú haditörvényt hoztak a parancsnokok, miszerint az ilyen leveleket nem lehet felolvasni a vár népe előtt. Ezek után a vár népe esküt tett. (Az eskü szövegét Ti írjátok meg!)

4. A Bolyki-torony ostroma – Bornemissza fortélyai

A Bolyki-torony az ostrom során erősen megrongálódott. Ezért a török azt találta ki, hogy földdel töltött zsákokból töltést emelnek, amely még a lőréseket is eltorlaszolta, így a védők nem tudták használni. A védők puskáinak holtterében a törökök gyorsan feljutottak. Mivel ezt a kísérletet a védők visszaverték, a törökök mást találtak ki: a várarkot fával hordták tele, a lőréseket homokzsákokkal tömték meg. Bornemissza ezért azt találta ki, hogy a tornyot övező farakást felgyújtják. Szurok, faggyú és kén keverékébe mártogatott búzakévéket dobáltak le. Majd a lőpor, szurok, kén és gyanta keverékével megtöltött agyaggolyókkal megrakott hordókat gurítottak le. A török nem számított arra, hogy ez hatalmas lánggal fog égni, és még robban is. A törökök ismét kudarcot vallottak.

5. Hegedűs hadnagy árulása

A törökök az ostrom során folyamatosan próbálták rávenni a védőket a megadásra. Hegedűs István hadnagyot sikerült is árulásra bírni. A hadnagy Dobó várkapitányt az elmaradó ostrompénzzel „fenyegette meg”, a védőket a várkapitány ellen lázította. Végül szövetkezve a törökökkel, segítette őket rejtékutakon a várba jutni. Az összeesküvést gyorsan leleplezték, majd a beismerő vallomása után Hegedűs hadnagyot kötél általi halálra ítélték, társainak pedig levágták a fülét, ezzel megbélyegezve őket.

Tanórai utófeldolgozás

1. feladat

A feladat a várháborúk korához kapcsolódik. A forrás és ismereteid alapján oldd meg a feladatot!

Magyarország 1568 után

- a) Melyik szám jelöli az 1552-ben török felett győzelmet arató várat? .....
- b) Válaszd ki az alábbi források közül, melyik kettő utal az a) feladatban szereplő vár ostromára!
Írd a vonalra a megfelelő számokat! ....

1.,„Negyven napig [...] a harc, de elfoglalása könnyűszerrel nem volt lehetséges; mert bástyáinak ormai az égig érnek, [...] védői a szerencsétlenség elhárításában tökéletes mesterek, fortély és hadi csel dolgában serények valának. [...] jobbnak és célszerűbbnek tartották, ha a vár alól elvonulnak s felhagynak a vívással és harczzal.” (Dzselálzáde Musztafa leírása)

2.,„Ugyanezen hó másodikán az ágyúzás sokkal erőteljesebben kezdődött, mint bármikor, ugyanis kilenc üteg negyven ágyúja csaknem szünet nélkül lőtte a várost, ennek meg is lett a kitűnő hatása, ezért folytatódott egészen a roham pillanatáig. Tizenkétezer főnyi lovas és gyalogos katonaságot vezényeltek rohamra, kik már sóvárogva várták a jelet, minthogy az egész éjszakát készenlétben töltötték.”

3.,„A hatalmas császár ezen a tavaszon két sereget küldött Magyarországra. Az egyik sereg elfoglalta Lippát, Csanádot és Szolnokot s minden várat és várkastélyt, amely a Körös, Maros, Tisza és Duna vidékén áll. A másik sereg elfoglalta Veszprémet, Drégelyt, Szécsényt s mind az Ipoly mentét, s közben leverte két magyar sereget. Nincs erő, amely ellenünk megállhatna! És most ez a két diadalmas sereg [a Szolnok alatti egyesülés után] ..... vára [ellen indul].”

4. „Zrini jól esmérvén életének végét,
Ötszáz bátor vitézt számlál maga mellett;
Minthogy nem tűrheti immár égő tüzet,
Kiviszi magával azért mind ezeket.”
(Zrínyi Miklós)

2. feladat

A feladat Eger 1552-es ostromához kapcsolódik. Oldd meg a feladatot a forrás és ismereteid segítségével!

„Negyven napig tartott a harc, de elfoglalása könnyűszerrel nem volt lehetséges, mert bástyáinak ormai égig érnek, falának alapja tengerben van, védői a szerencsétlenség elhárításában tökéletes mesterek, fortély és hadicsel dolgában serények valának. Isten végzéséből bekövetkező a téli évszak és hideg idő, a beállott esőzés és havazás miatt eltűnt a nyugalom és türelem, az élelmiszerekben való szükség aggasztotta a sereget... jobbnak és célszerűbbnek tartották, ha a vár alól elvonulnak...”

- Melyik hadviselő féltől származik a forrás? .....
- A szerző a védők hősiessége mellett más okokat is említ arra, hogy miért hagytak fel a támadók az ostrommal. Nevez meg két különböző okot a szöveg alapján!
.....
- Mely várakat foglalta el a török ebben az évben? Említs kettőt!
.....
- Nevezd meg a forrásban szereplő vár kapitányát! .....

3. feladat

A feladat Eger 1552-es ostromához kapcsolódik. Oldd meg a feladatot a forrás és ismereteid segítségével! Tinódi Lantos Sebestyén *Egri históriának summája* című költeményéből idézünk.

A)

„Summáját írom Egör várának,
Megszállásának, viadaljának,
Szégyönvallását császár hadának,
Nagy vigaságát Ferdinánd királynak.”

Nevezd meg, kire utal a szövegben a „császár” kifejezés! .....

B)

„És az Felföldön az Ali basát,
Mint gyorsan megvött sok végházakat,
És ő megverte az király hadát,
Vég Egör alá készíti nagy hadát.”

Nevezd meg, mire utal a szövegben a „Felföldön” kifejezés! .....

Mit ért a szerző a „végház” kifejezésen? .....

C)

„Juta sok jancsár, vár alatt szálla.
Másfélszázzezör az császár hada,
Tizenhat vala öreg álgjúja,
Sok taraszkjának ott száma nem vala.”

Kik voltak a szövegben említett jancsárok? .....

D)

„Az Egör veszte nagy kár lesz vala,
Ha egy hegedős miá vész vala,
Az egész Felföld elpusztul vala,
Az palaszok orrunkról elesik vala.”

Fogalmazd meg, mi volt Eger várának jelentősége! Miért volt fontos a török megállítása?

.....
.....